

Foaia Diecezană

Organul oficial al eparhiei ortodoxe române a Caransebeșului

<p>Prețul abonamentului:</p> <p>Parohiile cl. I. pe un an . . . 500 Lei Parohiile cl. II. și particulari . . . 400 Lei Parohiile cl. III. și subclasă . . . 300 Lei</p>	<p>APARE DUMINECA</p> <hr/> <p>MANUSCRISELE SE VOR TRIMITE PE ADRESA CONSILIULUI EPARHIAL, SECȚIA CULTURALĂ.</p>	<p>Prețul inserțiunilor</p> <p>DUPĂ TARIFUL STABILIT DE CONSILIUL EPARHIAL.</p> <p style="text-align: right;">◀◻▶</p>
--	--	---

La hramul unei mănăstiri.

Note și impresii.

Credința și sentimentul religios al poporului nostru, întotdeauna a căutat un reazim de întărire în cercetarea sfintelor locașuri de închinăciune. Obiceiurile religioase sfințite prin tradiție, atribue acestor locașuri un caracter de o adâncă evlavie, creând în jurul lor o pătrunzătoare atmosferă mistică în care creștinul se simte mai aproape de Domnul pe care-L caută.

Și câtă poezie evanghelică toarnă în viața oamenilor această credință în Dumnezeu...!

Pentru a face să se reverse asupra ta ceva din mireasma dumnezeirii care să-ți adape simțirile și să-ți umple din plin inima ta pustie, se cere neapărat multă lepădare de sine, multă concentrare sufletească, și se cere, cu un cuvânt, să te smulgi din mediul, ambianța și atmosfera de viață zilnică. Căci în adevăr, după cum a grăit P. S. Sa Episcopul nostru Veniamin la cinstitul hram al sf. mănăstiri dela Vasiova, „sufletul omenesc nu se poate mulțumi, necum să se poată hrăni numai cu cele trecătoare, ci el caută merinde în cele vecinice cari se actualizează în omul credincios, iar hrană de viață vecinică și izbăvire a aflat în totdeauna sufletul creștin și află mai vârtos astăzi în vremi de turburare a apelor betezdiene, la locașurile și în locurile de curată sfințenie, de pelerinaj“.

Acestă latură a senzibilității creștine minunat de cultivată altădată, a fost întrucâtva neglijată de-o vreme.

Străbunii noștri erau parcă închinători mai entuziaști.

Numai așa ne explicăm durarea atâtor ctitorii mănăstirești, răsărite numai din prisosul unei sfinte pietăți.

În părțile noastre bănățene și mai ales în laturile de cea parte a Carașului, se simțea de mult necesitatea unui așezământ duhovnicesc, pios popas de închinare.

Și l-a durat evlavie unui om ieșit din poporul dreptmăritorilor creștini, a monahului între monahi, azi protosincelul Macarie Gușcă. Prin râvnă paulină și abnegație antoniană, asemenea monahilor din veacurile de temeluire a Bisericii creștine, acest om mic la stat dar mare la suflet și nebun pentru Hristos Domnul, adunând ban cu ban, jertfă cu jertfă, a așezat în frumoasa vale a Godinovei piatră pe piatră, ctitorind cel mai minunat așezământ monastiresc din eparhia noastră.

Un vrednic cărturar ortodox spunea cândva: „mănăstirile noastre sunt cele mai grăitoare poeme în piatră cari ne grăesc cât de mare a fost și este spiritul de jertfă, sacrificiul și evlavie noastră“.

Pe lângă frumsețea sfintei mănăstiri, admirăm aci splendoarea naturii cu care Domnul Dumnezeu a binecuvântat acest colț al Banatului. Peisagii pitorești de o frumsețe majestuoasă desfată ochiul și înalță sufletul pelerinului.

Răcoarea isvoarelor, răcoarea codrilor, imbie la tot sufletul însetat înviorare și întărire religioasă. Trecând prin preajma sfintei mănăstiri, am văzut mii de pelerini îngenunchiați sau îngenunchind cu emoție adâncă, desprinzând de pe buze, evocatoare și pioase rugăciuni.

La hramul din ăst an mii și mii de închinători de toate nuanțele și vârstele au alergat la închinare.

Preoți, profesori, medici, militari, bărbați, femei, bătrâni și tineri, un val de suflete entuziaste au venit să se roage pentru a se înturna cu inimile înflorite de har și de mister. Am văzut bătrâni sprijinindu-se în cărje, ologi pur-

tați pe scaune de suferință, mame cu prunci la sân, copii și zeci de prizonieri bolșevici aduși cu simțire și râvnă de păstor de vrednicul preot din Bocșa, părintele Cornel Ișfan Stan.

A fost un semn mult grăitor aducerea acestor năpăstuiți pribegi, la vecernia ce a premerș praznicului. Lumea adunată în jurul lor le-a ascultat cu mult interes destăinuirile talmăcite din limba lor de către P. C. Maică stareță Alexandrina Colibaba, ostenitoarea de tot ceasul a prosperării mănăstirii. Copiii și pelerinii le-au umplut pumnii de bănuți și de daruri, îndulcindu-le vieața în ziua aceasta a praznicului. Cine știe!... Departe undeva... în guberniile Nogai ori Podolsk și-or fi văzut aievea pragurile sfintelor biserici unde și-au trăit vieața și și-au adăpat sufletul la miroș de tămâe și umbră de cruce. Bietul suflet ortodox, cu toate surghiunirile și impilările a rămas intact și aci la noi, în țară creștină și în libertate a putut să se închine în voie fără politrucii și comisarii la spate. Privirile lor speriate și bănuitoare spuneau greaua înlănțuire a traiului încătușat ce l-au dus sub cnutul stalinist. I-am văzut îngenunchiați pe treptele mănăstirii, sărutând cu sfințenia specifică sufletului rusesc, icoanele, crucile și praporii cu cari ostașii din împrejurimi și depărtări veneau să se călească în lupta pentru Hristos. Plângeau și se bucurau ca după un paradis regăsit. Căci ce însemnează depărtarea și înstreinarea față de Domnul cu care s'au întâlnit sărmanii într-o frumoasă vale a aceluiași pământ pururea al lui Dumnezeu vecinic și prezent pretutindenea.

Dar cum a decurs procesiunea...

În preziua praznicului a sosit majoritatea pelerinilor cu litiile conduse de preoți. Oastea Domnului, pelerină fără timp și fără loc, a fost prezentă cu căpetenia ei din Banat, Dr. Mircu, neobositul ostenitor și animator al ei. Și-a ținut adunarea în preajma zidurilor mănăstirii unde a vorbit cu sfințenie și suflu înaripat Părintele Ieromonah Dalea, trimisul P. S. Sale. Cuvintele Prea Cuvioșiei Sale de călugăr întru care viclesug nu este, au făcut pe ostașii de pretutindeni să trăiască clipe de sfântă reculegere sufletească.

Învățatul și iubitul Părinte Dr. Iorgovan, unul din cei mai activi și buni protopopi ai eparhiei, din Bocșa, a talmăcit miilor de ostași și ostașe dragostea cu care sunt primiți aci și rostul ce-l au ca pioneri ai sfintei Biserici strămoșești. N'a rostit cuvinte de circumstanță, ci le-a turnat în inimă ceva din inima bună și

cucernică a P. C. Sale. Apoi Dr. Mircu, Părintele Sintescu, Borza și fratele Trandafir cel cu gloanțele duhovnicești au stârnit entuziasm evanghelic.

In ziua hramului.

Sosește P. S. Sa Episcopul Veniamin! Act însemnat și istoric în vieața acestei sfinte mănăstiri.

Pe aleia ce duce la Vasiova au ieșit să întâmpine pe marele Ierarh întreg soborul de maici, preoții, ostașii în genunchi și mulțime de norod dreptmăritor.

Avangarda P. S. Sale și sosește trimisă de bunul Dumnezeu prin sficul de ploaie ce se revarsă din belșug peste holdele însetate de apă ale văilor. Un semn sfânt, mult grăitor.

La pogorîrea din mașină l-au întâmpinat călugării și călugărițele, P. C. Maică Stareță Alexandrina l-a bineventat cu supușenie călugărească, apoi ostașii prin graiul înaripat al doctorului Mircu și apoi preoții: Protopopii Iorgovan, Munteanu, Borza, Protodiacon Roșca, Ierom. Dalea, Protosincelul Mălău și noul protosincel bătrânul Gușcă, preoții Vucu, Simu, Albean, Topală, Vernichescu, Ogârlaci, Vădeanu, Meilă, Trica, Gh. Munteanu, Voîn, Botău, Plițcu, Ursache, Ișfan Stan, Draghici, Sintescu, Ghita, Roșca și Anuțoi săvârșește sf. liturghie sub cerul liber.

În decursul liturghiei P. S. Sa hirotisește întru protosincel pe sincelul Macarie Gușcă și hirotonește întru diacon pe candidatul de preoție Aurel Lazăr.

După ce săvârșește parastasul pentru M. Sa Regele Ferdinand și Regina Maria, P. S. Sa pășește la predică.

Cuvântul P. S. Sale a fost așteptat ca apa cea vie și dătătoare de vieață. Miile de credincioși în bună parte tocmai pentru aceasta au alergat și ostenit dela mari depărtări: să vadă și să audă pe noul Vlădică. Și alergarea nu le-a fost zadarnică. Căci, Marele Păstor, cu chipul plin de duhul blândețelor le-a satisfăcut dorința arzătoare.

Vorbește Vlădică, vorbește Vlădică, era murmurul ieșit din miile de inimi pioase ce se îngrămădeau să asculte și să soarbă, sfințitul cuvânt al Preotului Celui Mare.

Făcând comparație între apa cea vie promisă de Mântuitorul la fântâna lui Iacov și dorirea pelerinilor de a se adăpa din fiorul credinței ce i-a mânăat la mănăstire, apoi arătând senzul adevăratei rugăciuni ce se cuvina a o face creștinul azi la aceste vremuri de is-

beliște, între rugăciunea lui Ilie și a preoților lui Baal, arată importanța credinții în viața omului și a poporului și amintind de evlavia pravoslavnică și tăria credinții a celor din Basarabia și Transnistria pe care P. S. Sa a constatat-o în misiunea întreprinsă acolo cu ceata preoților Săi, arătând cu citate din Scriptură valoarea sufletului, pentru om și pentru un popor, care trăește numai prin suflet și prin comorile lui, îndemnând pe credincioși să-și facă în aceste vremuri grele datoria către Tron, Țară și Mareșal, prin muncă și cruțare și dând îndemnuri pentru zilele de grele încercări prin care trecem, presărând ici-colo diferite pilde minunate alose, Prea Sfințitul se face ascultat și sorbit cu sfințenie.

Un inginer care se afla prin mulțime spunea că credincioșii se îmbulzeau spre a fi cât mai aproape pentru a auzi din plin cuvintele Arhiereului.

Și când P. S. Sa a sfârșit rostind cuvintele: Dămine al Puterilor fi cu noi căci afară de Tine pe altul nu avem... mulțimea s'a prosternut fiește și plângea. Lacrimi de umilință, de căință, de întărire, de viață nouă.

Pogorînd apoi în mijlocul credincioșilor, fiecare se grăbea să-l sărute mâna, sfințele odăjdii, să-L atingă, să-L vadă. A trebuit mult efort ca să-l putem face loc până la trapeza mănăstirii. Cu greu s'a putut smulge din mijlocul fiilor săi duhovnicești. Cu privirea blândă, cu seninătatea ochilor de părinte, cu greu s'a putut despărți de pelerinii cari voiau o atingere, o privire, o vorbă.

După toate acestea, maicele au dat o creștinească masă, la care au luat parte P. S. Sa Episcopul Veniamin, preoții, prefectul județului Caraș Col. Teodorian, Dr. Stoiacovici pretor, ing. Irimescu șeful U. D. R. Bocșa, preotul Schnolz protop. catolic, protop. Sasu greco-catolic, Dr. Dăneț, judecător Vasilescu, ing. Suci, ing. Constantinescu și alții.

La acest banchet vorbește P. S. Sa îndemnând pe preoți să fie pururea în vecinic contact cu poporul, iar pe intelectuali să se afirme ca credincioși ai Bisericii noastre în toate împrejurările. Mai vorbește aci insp. școlar Zgriban, care arată atașamentul învățătorimei față de Biserică și în special al dascălilor confesionali, crescuți și educați în duhul și atmosfera mirosului de tămâie al sfintelor noastre locașuri.

După ce corul cinstitelor maici ne slăvește cu cântările specifice vieții călugărești, Prea Sfințitul însoțit de Părintele Roșca și d. cons. eparhial Sgăvârdea, părăsește locul de

pelerinaj, împărțind tuturor arhieresti binecuvântări și se reîntoarce la reședință.

Cu drept cuvânt putem mărturisi că acest pelerinaj a fost o viguroasă manifestare a ortodoxiei noastre bănățene și strămoșescul nostru simț de evlavie s'a manifestat în valea Gădinovei în toată splendoarea lui.

Ca cuvânt de încheiere ași îndrăzni a spune următoarele:

Primele opaite de lumină au fost aprinse în mănăstiri. Ne bucurăm văzând avântul pe care l-au luat în toate privințele. Tipografiile alose lucrează neîntrerupt tipărind tot felul de literatură religioasă în privința căreia țara noastră se află față de alte țări cu procentul de 1%. Cele mai potrivite locuri de desfășurare sunt aci la mănăstiri și omul are o adâncă pietate pentru lucrul cumpărat fără precupețire de ban, dela locurile de închinare.

Am văzut la mănăstirea dela Vasiova colportorul Sf. Episcopii, cu cărțile de rugăciuni, iconițe, cruciulițe, lumânări etc., dar și alți colportori străini de Biserică, cari alături de jucării aveau spre vânzare cărți sau broșuri, ori iconițe cu subiecte păcătoase sau neortodoxe, ce înveninează sufletul.

Și lumea, în marea ei neștiință, le cumpăra otrava.

Ar fi potrivit să se interzică pe viitor accesul astor fel de colportori și să se aducă aci ca și la celelalte mănăstiri numai cărțile religioase ortodoxe, icoane și obiecte bisericesti pe care lumea le-ar cumpăra bucuros având atâta trebuință de ele mai ales astăzi. Sunt în eparhie preoți buni mănători de condei cari pot scrie temeinic. Ar trebui să ne înfățișăm prezenți cu scrisul nostru la astfel de ocaziuni.

Să nădăjduim că vremea le va aduce pe toate și în curând vom vedea înfiripată la Vasiova, adevărata Cernică a Banatului.

Pr. D. V. Anufoiu

Casa Preacuratei Fecioare Maria.

Proprietarul „foișorului“.

Pr. Ioan Nicorescu

Să cercetăm cine a fost proprietarul foișorului. În privința aceasta avem răspunsuri diferite dela pelerinii cari au cercetat Sfântul Mormânt. Așa pelerinul *Piacenza*, pe la 570 susține că foișorul, biserica din Sion, a fost casa sf. Iacob. Monahul *Bernard*, pe la 870, susține că a fost casa sf. Simeon (Geyer, p. 174; Tobler, *descriptions*, p. 93). Teodosiu, pe care-l

ținem de un arhidiacon din Africa, pe la 530, scrie că a fost a evangelistului Marcu (De Golgotha usque ad sanctam Sion, quae est mater omnium ecclesiarum, passus numero CC, quam Sion Dominus Iesus Christus cum apostolis fundavit. Ipsa fuit domus sancti Marci evangelistae. Theodosius, de situ Terrae sanctae. Red. T. Tobler, Bonnae 1882, p. 20. Nicephorus Calisti, hist. eccl., II, c. 3.)

Alte mărturii ascriu proprietatea Fecioarei Maria, alții țin de proprietar pe apostolul Ioan.

Cea din urmă mărturie și aceasta a Bisericii noastre, *Nicefor Calist*, scrie că *Fecioara Maria* a locuit în casa apostolului Ioan 11 ani, în care casă a făcut Iisus. Paștile cu învățăceii Săi, unde a serbat pentru prima dată *Cina* cea de taină (*Nicephor Call.*, I. c.), după ce cu multe secole înainte de aceasta, patriarhul *Sofronie* își exprimase în poeziile sale părerea aceasta.

Apostolul Ioan a fost considerat proprietar al „foișorului“ pe baza cuvintelor din evanghelia sa (Ioan, 19, 26) „Și din ceasul acela, apostolul a luat-o în casa sa“.

Aceste aserțiuni nu se pot considera, deoarece nici evangelistul și nici Preacurata nu erau în posesia casei, când Iisus cu apostolii Săi au serbat *Cina* cea de taină și aceasta ne spune apriat evangelistul Luca (22, 7—13). Pe Ioan și Petru i-a trimis Iisus în oraș ca să vorbească cu stăpânul casei — foișor — că Mântuitorul vrea să facă Paștile cu învățăceii Săi.

Casa proprie a Preacuratei în Sion.

Scrierea anonimă, cu titlul „Dormitio“ sau „Transitus beatae Mariae Virginis“, ne spune că Fecioara Maria ar fi locuit și adormit în casa proprie „*oikos idios*“. (Textul grecesc la C. Tischendorf e: *Apocalypses apocryphae*, Lipz., 1866. Titlul scrierei în manuscris e diferit. Tischendorf are la p. 95 titlul *Ioannis liber de dormitione Mariae*. El a mai adăus încă două texte latine scurte, ambele având titlul: *Transitus Mariae*, p. 113—123 și 124—136. *Ioannes Apost.*, de transitu beatae Mariae virginis arabice et latin, ed. Max Enger, Elberf., 1854. Tradus în l. germană de Dr. Fr. A. de Lehner, *Die Marienverehrung in den ersten Jahrhunderten*, Stuttgart, 1881, p. 244—256, ed. II, 1886.) O recenziune sîrică mai adaugă că în aceeași casă au mai locuit cu Dînsa încă trei fecioare, iar o prelucrare a acestei scrieri, apărută în limba latină, spune că locul unde a stat casa Fecioarei a fost muntele Sion. Mărturiile acestui adevăr sunt: *Dionisie Areopagitul*, *Modest*, *Sofronie*, *Andrei Criteanul*, *Gherman din Constantinopol*, *Ioan Damascen* și alții.

Adausul din urmă vorbește limpede ceea ce conține textul grecesc, cum adică apostolii au luat trupul Preacuratei și l-au purtat prin oraș și l-au dus și înmormântat în satul Gethsimani, în mormânt nou, ceea ce ne arată că domiciliul ei a fost în Sion.

Tradiția din Ierusalim nici nu cunoaște alt loc de locuit al Preacuratei, decât muntele Sion.

Referitor la notița despre „Dormitio“, privită ad literam, nu s'a putut accepta, deoarece istoria ne spune că Fecioara Maria a locuit în Sion și că acea casă n'a fost proprietatea Bisericii. Așadar, ni se pune întrebarea: putem noi trece peste această tradiție sau nu? Dar e imposibil să trecem peste această „Dormitio“, conține după scrierea lui *Dionisie Areopagitul* nu numai cea mai veche și mai relatare despre Adormirea și înmormântarea Născătoarei de Dumnezeu, abstrăgând dela unele adășuri, conține faptul că acea tradiție e din Ierusalim.

Și iarăș ni se impune o altă întrebare și anume: oare nu putem noi considera, într'un înțeles mai larg, moral, că oare nu s'a fost răspândit între creștinii din Ierusalim această tradiție că Preacurata a fost adevărata proprietară a acestei case „foișor“. Din acest punct de vedere, când, nu știu dacă s'ar putea abandona această împrejurare.

Să cumpănim starea de atunci. Proprietarul „foișorului“ se va fi simțit foarte onorat și fericit că „Învățătorul“ a ales casa sa ca loc unde s'au făcut Paștile și s'a serbat *Cina* cea de taină a Testamentului Nou și că acel mister s'a continuat tot acolo.

Dar bucuria lui s'a mărit tot mai mult, știind că Preacurata Maica Domnului și-a ales casa lui de locuință și nu știa cum să-și exprime această fericire și alegere, ca tocmai sub acoperământul său să petreacă Preasfânta Fecioară. Cum putea el să dea expresie fericirii și acesteia mai vădit, cum? Așa că a dăruit casa sa Preacuratei Fecioare Maria. Și aceasta în așa chip că a renunțat de bunăvoie, fără ca alții străini, afară de comunitatea creștină și autoritățile din oraș, să fi avut vreo cunoștință prealabilă despre aceasta.

Așa era viața primilor creștini: frățescă și iubire adevărată de frați (*Acta 2, 42—45; 4, 32*) se oglindea din viața lor zilnică, „frângeau pâinea în comun“, totul le era obștesc. Cei mai avuți își vindeau averile și prețul îl puneau la dispoziția apostolilor pentru folosul comunității, fără să facă uz de legile civile de atunci.

Tot astfel va fi procedat și proprietarul casei cu „foișorul“ — încăperea unde s'au făcut

Paștile și serbat „Cina cea de taină”; acea casă, din curată iubire creștină și drept mulțumită a dăruit-o Preacuratei Fecioare Maria și a făcut-o proprietara aceleia.

Astfel a ajuns Maica Domnului proprietara „foișorului” și a fost acolo proprietară pe baza daniei făcută de acela.

Acum putem înțelege contradicția, ce părea a fi, între supozițiile istorice apostolești că o Marie a fost mama lui Ioan Marcu și tradiția „Dormitio” că Maria Fecioara, Maica lui Iisus, e proprietara „foișorului”. Prima Marie, a lui Ioan Marcu, proprietară în sens juridic; iar Preacurata Fecioara Maria, proprietară în sens moral, dar în neturburată și deplină armonie.

Rememorarea „Latinei Ginte”

a lui Alecsandri din 1878 și Istoriile literaturii
Române Universale despre ea.

III. Estrase din Istoriile generale a literaturii Românilor.

1. Prima carte de Istoria literaturii noastre universale — dela anul 1878 încoace, anul premierii dela Montpellier, — e rodul unui profesor secundar din Ardeal: *Ioan Lăzăriciu*, prof. de limba și literatura națională, la școala normală din Deva (jud. Hunedoara) apărută în 1884, în Sibiu. Pare, că a ieșit și a II. ediție. Nu o cunosc.

Până la data aceasta, la noi Români de pretutindenea, a apărut numai o singură Istorie de literatura universală a prof. sec. din București Vas. Gr. Pop, în anul 1876.

E de mândria noastră regională a reliefa că tot noi cești din diaspora, am riscat a publica cu 15 ani mai târziu și întâia Enciclopedie română mare, în cărturărescul oraș de pe vremi și de azi, Sibiu, în anul 1898; operă neconcurată până azi, de cărturarii din Țară (1919) și de noi toți liberi deja de 23 de ani.

Curajosul Lăzăriciu — l-am cunoscut personal — e primul istoric literar, care scrie manualul său de școală, e în aceeași vreme și unicul autor, care scrie mai difuz despre oda dela Montpellier ca oricare alt scriitor de istorie literară română generală, fie didactică, fie culturală și științifică, exceptându-se bine înțeles: Iorga și mai sus amintitul profesor Călinescu. Aceștia însă, cum se va arăta la locul potrivit, zugrăvesc peiorativ. Cântecul Interpanneolatîn.

(Limbisticii zic corect „romanic”; noi uzăm de terminologia mai obișnuită în trecut și prezent: *latin*.)

La pg. 161 Lăzăriciu spune: „În Franța s'a format (1869) Societatea limbilor *romane*, care are de scop unirea limbilor *romanice*. Spre promovarea scopurilor sale, societatea editează anale tot la patru ani. Publică concurse pentru opere științifice și împarte tot la trei ani premii.

La 1878 și-a ținut societatea adunarea generală la Montpellier, în sudul Franței. O mulțime de popor din prejur și învățații din depărtare, precum și reprezentanții autorităților din țară și membrii conveniseră, ca să asiste la împărțirea premiilor.

Între altele era și un concurs, ca să se compue o odă la gintea latină; care odă să se poată traduce și pune în muzică.

Între 56 de concurse, la tema aceasta se judecă premiul cu unanimitate de voturi poetului-român Vasile Alecsandri; care trimise la concurs: „Cântecul ginteii latine”.

Această odă e tradusă astăzi mai în toate limbile europene și e pusă în muzică de compozitorul italian Marchetti”.

Despre Marchetti și alți maestrii reputați ai ariilor Latinei Ginte, se va vorbi pe scurt mai la vale, la locul cuvenit.

2. Locotenentul *Al. G. Drăghicescu*, în „Tratat de Literatură”, București, 1887, pg. 170, are unele ca acestea: „Poezia sa, *Cântecul Gintei latine*, care fu judecată ca cea mai bună poezie modernă a națiunilor neolatine la concursul dela *Montpellier* (1878) e încă o piatră prețioasă din coroana poeziei române”.

3. *Gh. Adamescu*, care e atât de bine meritat pentru cultivarea limbii și literaturii, repausat numai în zilele trecute (Aprilie 1942), a tipărit în cursul alor patru decenii — pe lângă alte studii de excepțional preț literar — mai multe cărți de școală, pentru istoria literaturii noastre, atât singur, cât și în tovarășie cu alți profesori de marcă; cărți apărute în mai multe edițiuni și revăzute potrivit deselor schimbări a programelor analitice, în cursul alor 40 de ani! Dânsul a mai scris și istorii de literatură, în forme pentru uzul cetitorilor neșcolari! În toate acestea, ce le-a publicat singur și în împreună lucrare cu alți cărturari, cu privire la Cântecul din Montpellier, are una și singură aceeași locuțiune stereotipică și lapidară: „...la concursul din Montpellier Alecsandri luă ca premiu o cupă, cu poezia „Ginta latină”; fiind de atunci numit „bardul latinității”.

În ultima ediție a Ist. Lit. rom. e o *modică* variantă de lecțiune a textuării stereotipice, repetate de atâtea ori!

Merita dacă nu de alta, apoi de curiozitate să o evidențiem aici *paralel!*?

Se aude astfel: „Când, în 1879, societatea limbilor romanice din Montpellier publică un concurs pentru un cântec al Gintei Latine, el izbutește cu lucrarea sa să câștige cupa și să dobândească o mare victorie pentru neamul său“.

Cele subliniate nu se află în textul celor 4 ediții, dar acolo, în schimb, se menține cerbicos la propozițiunea inciză de „fiind de atunci numit „Bardul latinității““.

4. Mihail Dragomirescu, „Limba și literatura română“, Buc., 1927, pg. 51 (Un repetitor mic de 86 pag. pentru bacalaureat).

Cuprinde cuvintele: „...este încununat ca poet al latinității („Ginta Latină“) la Montpellier (1878)“.

Dr. Ștefan Pop

RECENZIE:

Sever Stoica: Legiuirea rasistă a celui de al treilea Reich.

București, 1942, Lei 60.

Distinsul ziarist, d. Sever Stoica, într'un studiu de 43 pagini se ocupă de cea mai revoluționară legiuire rasistă a Germaniei actuale.

După ce publică legea pentru cetățenia Reichului din 15 Septembrie 1935 și prima ordonanță la legea pentru cetățenia Reichului din 14 Noiembrie 1935, legea pentru ocrotirea sângelui și onoarei germane, precum și prima ordonanță pentru aplicarea legii pentru ocrotirea sângelui și onoarei germane din 14 Noiembrie 1935, articol de articol.

După publicarea legilor și ordonanțelor, d. Sever Stoica se ocupă pe larg și comentează aceste legi speciale, care asigură supremația rasei germane. Ele sunt foarte interesante și d. Sever Stoica dă toate amănunțele și explicațiile referitor la aceste legi.

Hotărîtor în aceste legi este sângele, rasa, constituția biologică, cu un cuvânt structura rasistă.

De aceea, nici apartenența unui Evreu la un cult creștin nu ridică Evreului calitatea de evreu, pentru că prin încreștinare n'a dispărut

structura rasistă a individului, care este o moștenire a ascendenților. Și tot așa un German trecut la religia mozaică nu încetează de a fi German, pentru că trecerea la mozaism nu i-a schimbat structura rasistă, el rămânând German în virtutea sângelui strămoșilor“ (p. 24). Determinantă deci, este rasa, nu religia, fie creștină, fie mozaică... bunicul aparținând comunității evrești, este Evreu plin.

„Evreul nu poate fi cetățean al Imperiului German“.

Sunt evrei, conform legii:

1. Jidanii cu patru bunici Evrei plini.

2. Jidanii cu trei bunici Evrei plini.

3. Jidanii cu doi bunici Evrei plini, semi-evreii, cari la data de 15 Septembrie 1934 sau după această dată au aparținut sau aparțin comunității religioase iudaice etc. . .

Nerespectarea dispozițiilor atrage pedeapsa închisorii corecționale. Sancțiunea lovește și pe ofițerul stării civile și pe preot, dacă nu și-au cules informațiunile pe cari le puteau strânge, spre a se vedea dacă există vreun impediment legal la căsătorie (pp. 29—30). Legea mai prevede împiedecarea căsătoriilor cu străinii, cari ar putea turbura puritatea sângelui german (p. 34). Deasemenea un Evreu încreștinat nu poate încheia o căsătorie cu un German de sânge sau înrudit prin rasă (p. 37).

D. Sever Stoica desprinde în concluzii importanța acestor legi și organizarea Marelui Reich, datorită geniului conducător al Germaniei: Adolf Hitler.

„Adolf Hitler este întâiul bărbat de stat, care își întoarce privirea sobră spre popor și prin măsuri, cari privesc sănătatea și vigoarea poporului, deschide un orizont, care nu se va mai întuneca în viitor...“ (p. 42).

Cartea d-lui Sever Stoica, conține noua organizare revoluționară a statului german, ea merită să fie citită de cât mai mulți intelectuali români.

Prof. C. Rudneanu

Iată viforul Domnului care izbucnește, năprasnică vijelie, care spintecă văzduhul și se va prăvăli peste capul celor fără credință! Urgia mâniei lui nu se va domoli până când nu se vor adevăra și nu se vor împlini gândurile inimii lui. Numai în zilele cele de apoi voi veți pricepe rostul.

Jeremia XXX, 23—24.

Ș T I R I

PARTEA OFICIALĂ

Cununie. Astăzi își celebrează cununia sa dl Mihail Patrașcanu, farmacist fost primar, cu dna Cornelia Nistor, sora Prea Sfințitului Părinte Episcop Veniamin. Insoțind cu dragostea noastră fericitul eveniment familiar, dorim ca acesta să fie și spre binele Bisericii și al Neamului din orașul nostru românesc!

Pelerinajul dela „Isvorul Miron“ dela sf. Ilie a atras și anul acesta, pe lângă toate greutatețile, o afinență numeroasă de creștini evlavioși. Preoții din 12 sate au servit în sobor sf. liturghie pe seama alor circa 1500 pelerini, din care aproximativ o treime s'a și spovedit și cuminecat. Pe seama altora, apoi, s'a săvârșit sf. Maslu prin șapte preoți și alte slujbe pentru feluritele trebuințe ale cucernicilor creștini. Predica a rostit-o protosincelul Centurion Sava din Fărășești de pe terasa mănăstirii, făcând o comparație fericită între vremurile petrecerii pe pământ a prorocului Ilie. S'a făcut apoi pomenirea marelui Rege Ferdinand I și o rugăciune în genunchi pentru biruința oștirii noastre asupra dușmanului afurisit... Impresionantă a fost aci și masa pe care toți pelerinii la un loc cu preoții au luat-o în comun deodată. Cu rugăciune întăriți s'au risipit — în procesiune — în cale spre vetrele lor.

Căminul Cultural din Ferdinand a organizat pentru ostașii apărători ai Patriei o binereușită serbare în ziua de Duminecă, 19 Iulie a. c. Păr. Ioan Racoveanu care este și inspector al Căminelor Culturale a prefațat în cuvinte simțite serbarea care s'a desfășurat apoi din concertul corului mixt, condus de d. Ilie Fiat și o piesă teatrală bine interpretată de către tinerii intelectuali din această frunză comună. Pe lângă apreclabila achiziție, de Lei 14.000, Căminul Cultural din Ferdinand, într'o armonică împreună lucrare a tuturor factorilor conducători și iubitori de neam, s'a impus ca un organ cultural și național demn de toată lauda.

„Institut Biblic“? Așa se numește coteria de sectari adventiști cari, finanțați de evreo-americiani, au deschis în Brașov-Stupini o „școală“ în care „lucrează în taină împotriva neamului și profanează cele mai sfinte bunuri și tradiții ale sufletului românesc“. E surprinzător cum a putut scăpa această „școală“ vigilenței organelor Statului, căci îndrăzneala sectaro-comunistă nu are margini.

Mersul războiului. După eroicul epizod al cuceririi Sebastopolului, armata română și germană au continuat înaintarea victorioasă spre Răsărit. Totașă trupele germane de asalt au pornit în atac viguros reușind să producă însemnate spărturi în jurul Rostovului. Bolșevicii desorientați au ajuns în starea extrem de critică, dovadă că Stalin a numit pe Vorosilov generalisim încredințat anume cu apărarea Caucazului.

Nr. 3332 E. 1942.

NOTĂ OFICIOASĂ.

Se atrage atențiunea Onor. Oficii parohiale, că la Consiliul Central din București str. Maria Rosetti Nr. 63 se află de vânzare planuri de zidiri de biserici și anume:

1. Tip mare cu 3 turle și sânuri, capacitatea 450 persoane, Lei 1.200.
2. Tip. D. 1, cu o turlă și sânuri, capacitatea 300 persoane, Lei 1000.
3. Tip cu bârne Lei 500.
4. Tip B. 1, Tip. B. 2 și Tip B. 3, de case parohiale, Lei 500 fiecare.

Caransebeș, la 14 Iulie 1952.

Episcop:
† VENIAMIN

Consilier referent:
Dimitrie Sgăvêrdia

Nr. 4289 C. 1942.

CONCURS

PENTRU PRIMIREA DE ELEVI LA ȘCOALA EPARHIALĂ DE CÂNTĂREȚI BISERICEȘTI DIN CARANSEBEȘ.

Aducem la cunoștința tuturor absolvenților de școală primară de pe teritoriul eparhiei noastre, că aflându-ne în timpul când fiecare își croește planurile sale pentru viitor, școala cantorală primește pe toți cei cu purtare bună și cu înclinare către slujba de cântăreți bisericești.

De sine înțeles că se cere un deosebit auz muzical, dat fiind că viitorii cantori pregătesc și instruesc corurile sătești, precum și o evlavie nefățărîtă în purtarea celor chemați să conducă stranele bisericilor noastre.

În școală se primesc absolvenți a 7 și chiar 4 clase primare cari au vârsta de cel puțin 14 și cel mult 18 ani.

Cererile de primire, timbrate, se înaintează Consiliului eparhial din Caransebeș. La cereri se anexează următoarele documente:

1. Extras de botez;
2. Certificat de moralitate dela Oficiul Parohial.
3. Certificat școlar;
4. Certificat medical;
5. Extras de naștere.

Termenul pentru înaintarea cererilor este: 1 Septembrie 1942.

Se observează că toți elevii cari nu au părinți în oraș sunt obligați a locui în internat.

Taxa de internat — care în caz de trebuință poate fi majorată — este de Lei 4500 lunar, la care se adaugă 6 kg. untură și 12 kg. tasole anual.

Afară de această taxă, elevii vor mai plăti o taxă de înscriere și o alta pentru uzajul mobilierului de internat, taxă care se va stabili mai târziu.

Totodată vor aduce toată rufăria de pat.

Atragem luarea aminte a Cuc. Preoți asupra datoriei pe care parohiile o au de a-și avea cantorii lor cualificați și deci îi îndemnăm să facă întinsă publicitate școalei pentru a fi cercetată de cât mai mulți elevi.

Caransebeș în 24 Iulie 1942.

Episcop :

† **VENIAMIN**

Consilier referent:

Nicolae Cornean

PREFECTURA JUDEȚULUI SEVERIN

COMUNICAT.

Comisia de Verificare a publicațiilor periodice și serviciul central al cenzurii presei comunică:

Deși s-au adresat numeroase invitații către publicațiile periodice și îndeosebi celor din provincii s'a constatat că acestea nici până acum nu s-au conformat înaltului Decret Nr. 1507/1938, referitor la depunerea actelor necesare apariției lor.

În consecință, se dă publicațiilor respective ca ultim termen pentru depunerea actelor cerute în menționatul Decret: 15 August 1942.

Publicațiile cu tiraj mai mare decât 7500 exemplare vor înainta și actul de constituire în societate anonimă.

Publicațiile care nu se vor conforma până la 15 August a. c., acestei hotărâri, se vor considera suspendate pe data de mai sus.

Șeful Cenzurii Presei,

Malor Magist. **D. D. Athanasie**

Pent. conf. Șeful Cenzurii:

Dimitrie C. Lupea

LICEUL „TRAIAN DODA” CARANSEBEȘ

AVIZ

Direcțiunea liceului „Traian Doda” Caransebeș aduce la cunoștință tuturor elevilor că în ziua de 16 August 1942 încep cursurile de pregătire a elevilor corigenți.

Celelalte lucrări (examinare, înscrieri, etc.) de începerea anului școlar 1942-1943 se vor face în conformitate cu dispozițiunile Regulamentului școlar. Informațiuni la direcțiunea școalei.

Direcțiunea.

Redactor responsabil **NICOLAE CORNEAN** consilier eparhial

„Astra Bănăjană despărțământul Sacul”.

Nr. 9 ex 1942.

CONVOCARE.

Onorații membrii ai „Astreii”, Cucernicii preoți, Domnii notari, învățători, primari și toți doritorii de cultură și progres din comunele românești aparținând plășii Sacul sunt convocați la adunarea generală — extraordinară a despărțământului, care se va ține la 2 August, a. c., ora 3 p. m. în Casa Națională din comuna Sacul, cu următoarea

Ordine de zi:

1. Alegerea comitetului despărțământului.
2. Școlile sătești ale „Astreii”.
3. Planul de activitate pe viitor și
4. Eventuale propuneri.

Sacul, la 22 Iulie 1942.

Președinte:

Pr. Dimitrie Soceneanu

Prof. sec. în pens.

Judecătoria de pace mixtă Caransebeș, secția c. f.

Nr. 927/1942 c. f.

Publicație de licitație și condițiunile de licitație.

În cauza de executare pornită de urmăritoarea Berta Ceocen din Ferdinand, contra urmăritei Sofia Filip (fiica Anei) din Ferdinand, la cererea urmăritoarei, judecătoria ordonă licitațiunea execuțională în bază art. 144, 146 și 147 din legea LX. din 1881, — asupra porțiunii de proprietate de sub B. 8 a urmăritei, de $\frac{1}{2}$ parte din imobilul înscris în c. f. a comunei Ferdinand (din circumscripția judecătoriei Caransebeș) Nr. c. f. c. f. 143 sub A. I. 1—2 cu Nr. top. 201 casă cu Nr. 90 cu curte în Intravilan de 45 stp. și Nr. top. 202 Grădină în Intravilan de 162 stp., porțiunea a cărei preț de strigare va fi de 30.000 Lei, pentru încasarea creanței de 1000 Lei capital, interese de 5% dela 10 Ianuarie 1941, cheltuieli de proces și de executare de 500 Lei fixate până acum, cheltuieli de 500 Lei fixate acum pentru cererea de licitație; precum și pentru încasarea creanței de 1000 Lei, capital și acc. a creditoarei împoțecare Rozalia Golometi din Ferdinand, intabulată cu încheierea Nr. 684/941 c. f.

Fixează termen pentru ținerea licitațiunii pe ziua de **10 August 1942 ora 10** la primăria comunei Ferdinand.

Caransebeș, la 19 Mai 1942.

Jud. ss. **Dr. B. Stuiber** Cond. c. f. ss. **I. Ianășiu**

Pentru conformitate: Cond. c. f. ss. **I. Ianășiu**

Tipărit Tipograful Diecezană Caransebeș